

Reykjavík, 31. október 2019

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Steinar Kaldal verkefnisstjóri
Skrifstofu landgæða

Efni: Umsögn um tillögur þverpóletískrar nefndar um áherslur og efnistöð í lagafrumvarpi um miðhálandisþjóðgarð og umfjöllun um fjármögnun fyrir stofnun þjóðgarðs. Samráðsgátt mál S-253/2019.

Samorka þakkar þau tækifæri sem samtökin hafa fengið til þess að taka þátt í vinnu nefndarinnar bæði á kynningarfundum hennar og með umsögnum um málið á fyrri stigum þess.

Samorka hefur veitt umsögn um einstaka hluta vinnu nefndarinnar og mætti á og tekið þátt í öllum kynningarfundum um verkefnið.

Þau atriði sem Samorka leggur áherslu á lúta annars vegar að orkuvinnslu á því svæði sem hugmyndir eru uppi um að leggja undir miðhálandisþjóðgarð og hins vegar möguleg orkuflutnings- og dreifimannvirki á sama svæði. Þegar rætt er um orkunýtingarkosti þarf að hafa í huga að þeir geta jafnt tekið til raforkuframleiðslu (vatn, gufa, vindur) sem og jarðhitavatnsnýtingar.

Samorka hefur því lagt áherslu á mikilvægi þess, að áður en ákvarðanir sem fela í sér friðun á stórum hluta landsins verði teknar, þurfi að liggja fyrir niðurstöður í vinnu nefndar um orkustefnu fyrir Ísland, en einnig að lokið sé greiningu og mati á þeim orkunýtingarkostum sem eru á umræddu svæði.

Fyrir liggur að verkefnisstjórn rammaáætlunar á enn langt í land með að ljúka störfum um þá orkunýtingarkosti sem þegar liggja fyrir. Þá er ljóst að enn eiga orkunýtingarkostir eftir að koma fram, þ.e. hafa ekki verið lagðir fram af Orkustofunun enda ekki lokið rannsókn á mögulegum orkunýtingarkostum t.d. í vindorku. Því er ómögulegt á þessu stigi að leggja til eins umfangsmikla friðun og raun ber vitni í tillögum nefndarinnar. Hér þarf sérstaklega að hafa í huga hugmyndir sem haf komið fram um möguleg áhrifasvæði þjóðgarðsins og annarra friðaðra svæða, sem fela í raun í sér að umfang friðaðra svæða margfaldast.

Samorka ítrekar því fyrri athugasemdir sínar í umsögnum [frá 30. júní s.l. um mörk þjóðgarðsins](#) og þar með að eignamörk þjóðlenda og mögulega jarðir í eigu ríkissjóðs séu ráðandi þar um. Slík nálgun getur á engan hátt verið fagleg um hvaða svæði kunni að vera ástæða til að friða og hver ekki.

Þá vil Samorka einnig ítreka athugasemdir sínar í umsögnum [frá 21. desember sl. þar sem vakin er athygli á því að miög skorti á umfjöllun um orkunýtingu og orkuflutningsleiðir](#) eins og rakið hér að ofan.

Í þeirri greinargerð sem nú er lögð fram virðist enn haldið við að orkunýting og orkuflutningar verði óheimil innan marka mögulegs miðhálandisþjóðgarðs að frátalinni þeirri starfsemi sem er þar nú þegar. Með þetta í huga er erfitt að átta sig á því hvað er átt við með því að „málefni orkunýtingar í þjóðgarðinum kallist á við áætlanir Alþingis um orkunýtingu og orkudreifingu og tekið verði tillit til þeirra í frumvarpinu.“

Það er von Samorku að hér sé vísað til þeirrar áskorunar sem við höfum sett fram um að ekki komi til friðunar miðhálandsins með þjóðgarðastofnun í þeim skilningi sem kemur fram í núverandi náttúruverndarlögum sem og í drögum að frumvarpi til þjóðgarðastofnunar. Er hér vísað til þess að þar er lagt til að notast sé við flokkun IUCN II sem er mjög ströng og útilokar alla möguleika á orkunýtingu og orkuflutningi. Ekkert skyldar Ísland til þess að binda sig í þessa flokkun fyrir allan miðhálandisþjóðgarðinn eins og fjölmörg dæmi erlendis frá sýna.

Um leið og Samorka þakkar fyrir tækifærið til þess að koma að umsögn um málið, vísun við til fyrri umsagna okkar og til einstakra umsagna aðildarfélaga okkar.

Virðingarfyllt,
f.h. Samorku

Baldur Dýrfjörð lögfræðingur